

Stanovisko MZe (SVS a SZPI)
ke způsobu dobrovolného označování „bez E“ nebo „bez přidaných E“
a vyjádření s podobným významem
ke dni 1. 7. 2022

Definice potravinářské přídatné látky podle čl. 3 odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 1333/2008 o potravinářských přídatných látkách:

„Potravinářskou přídatnou látkou je látka, která není obvykle určena ke spotřebě jakožto potravina a ani není obvykle používána jako charakteristická složka potraviny, ať má či nemá výživovou hodnotu, a jejíž záměrné přidání do potraviny z technologického důvodu při výrobě, zpracování, přípravě, úpravě, balení, dopravě nebo skladování má nebo pravděpodobně bude mít za následek, že se tato látka nebo její vedlejší produkty stanou přímo či nepřímo složkou této potraviny.“

Potravinářské přídatné látky, včetně extraktů naplňujících definici potravinářské přídatné látky, lze používat v potravinách jen v případě, že jsou zahrnuty na seznamu schválených přídatných látek v nařízení (ES) č. 1333/2008 a jsou splněny podmínky pro jejich použití stanovené stejným nařízením.

Proces jednotného postupu pro podávání a posuzování žádostí pro zahrnutí látek na seznam schválených přídatných látek v nařízení (ES) č. 1333/2008 je dán nařízením (ES) č. 1331/2008, kterým se stanoví jednotné povoloovací řízení pro potravinářské přídatné látky, potravinářské enzymy a potravinářská aromata.

A) V níže uvedených případech v souladu s požadavky nařízení (ES) č. 1333/2008 o potravinářských přídatných látkách a nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům NENÍ MOŽNÉ potravinu označit slovy „bez E“ a vyjádřením s podobným významem nebo „bez přidaných E“ a vyjádřením s podobným významem:

1. Pokud je do výrobku přidána „potravinářská přídatná látka“.
2. Pokud se potravinářská přídatná látka do složené potraviny dostala principem přenosu ze složky potraviny bez ohledu na to, zda ve finálním výrobku plní či neplní technologickou funkci.
3. Informace např. „bez konzervantů“ a výrazů podobných nelze uvést ani v případě, že daná potravinářská přídatná látka je v potravině použita pro jinou hlavní technologickou funkci avšak má v potravině též (vedlejší) funkci (v tomto případě konzervační).
(např. do výrobku je použita přídatná látka jako regulátor kyselosti, která má však současně také konzervační účinky)

B) V níže uvedených případech v souladu s požadavky nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům NENÍ MOŽNÉ potravinu označit slovy „bez E“ nebo vyjádřením s podobným významem:

1. Pokud je technologický proces výroby potravin nastaven takovým způsobem, aby v jeho průběhu záměrně vznikaly látky, které plní stejný technologický účinek jako přídatné látky s cílem nahradit potravinářské přídatné látky se stejným technologickým účinkem nebo byla použita potravina, jejíž technologický proces výroby byl nastaven takovým způsobem, aby v jeho průběhu záměrně vznikaly látky, které plní stejný technologický

účinek jako přídatné látky **s cílem nahradit potravinářské přídatné látky se stejným technologickým účinkem.**

(např. fermentací salámů, luštěnin, zeleniny apod. nebo v chlebovém kvasu vzniká volná kyselina glutamová, příp. kyselina mléčná nebo octová, která plní v potravine stejnou technologickou funkci jako glutamát, resp. konzervant; fermentovaná mouka)

C) V níže uvedených případech v souladu s požadavky nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům JE MOŽNÉ potravinu označit slovy „bez E“ a vyjádřením s podobným významem nebo „bez přidaných E“ a vyjádřením s podobným významem:

1. Pokud se v potravine přirozeně vyskytují látky, které jsou svým chemickým složením podobné přídatným látkám, avšak záměrně neplní technologickou funkci. Tyto látky mohou také vzniknout během technologického procesu, např. zrání apod., aniž by byly záměrnou náhradou za potravinářskou přídatnou látku se stejným technologickým účinkem.

2. Pokud do potravin nebyly přidány přídatné látky, ale byla přidána pouze surovina ve formě složky potravy, to znamená surovina čerstvá, mražená, sušená, bez dalších chemických zásahů, která přirozeně obsahuje látky shodné se schválenými přídatnými látkami.

(např.: do výrobku je použito ovoce/zelenina, přirozeně bohaté na kyselinu benzoovou, citronovou a další látky, ve formě složky potravy - jako bezvaječné celozrnné těstoviny se špenátem, složení: celozrnná pšeničná mouka (97%), **špenát** (3%) nebo je použit ocet nebo ovocná/zeleninová šťáva).

- **Odůvodnění**

V souladu s ustanovením čl. 7 nařízení (EU) č. 1169/2011 dotčená označení „bez přídatných látek“, „bez Eček“ a slova s podobným významem nesmějí uvádět konečného spotřebitele rovněž v omyl, pokud jde o charakteristiku potravy a zvláště o její povahu, složení, vlastnosti nebo způsob výroby.

Jedním z cílů tohoto nařízení je poskytnout průměrnému konečnému spotřebiteli základ, aby mohl učinit informovaný výběr. Je proto v tomto ohledu důležité zajistit, aby konečný spotřebitel snadno porozuměl informacím uvedeným na označení.

Spotřebitel na potravinách označených dotčenými výrazy neočekává výskyt přídatných látek nebo látek použitých jako náhrada potravinářské přídatné látky se stejným technologickým účinkem.

Na základě čl. 7 nařízení (EU) č. 1169/2011 jsou dotčená označení ve výše uvedených případech podle všech výše uvedených bodů považována za zavádějící a uvádějící konečného spotřebitele v omyl.

Stanovisko Stálého výboru z roku 2018

Jedná se o stanovisko k užívání extraktů bohatých na složky schopné plnit technologickou funkci v potravinách. To znovu potvrdilo obdobná stanoviska z roku 2006 a 2010. Závěr uvedeného stanoviska tkví v tom, že použití **extraktů, jež jsou schopny plnit určitou technologickou funkci, se považuje za úmyslné použití jako potravinářské přídatné látky.** Z toho důvodu by měly splňovat podmínky stanovené v právních předpisech o přídatných látkách (včetně specifikace) a musí být označeno v souladu s příslušnými ustanoveními pro označování přídatných látek.

Vyjádření Evropské komise ze dne 19. 3. 2019 na poslaneckou otázku p. Andriukaitise
– zkrácený překlad

Stanovisko Stálého výboru (viz. výše) by mělo být vykládáno ve spojení s příslušnými právními předpisy (nařízení (ES) č. 1333/2008 o potravinářských přídatných látkách) a zejména s definicí potravinářské přídatné látky stanovenou v čl. 3 předmětného nařízení o potravinářských přídatných látkách. Z toho vyplývá, že přidané složky, které mají technologický účinek v potravinách, by měly být považovány za přídatné látky, i když jsou získány z potravin nebo jiných přírodních zdrojů.

Příslušným dozorovým orgánům členských států přísluší, aby zaujaly stanovisko k právnímu postavení takových výrobků, a to případ od případu.

- **Ostatní**

Stanovisko MZe (SVS a SZPI) se nevztahuje na potraviny s barvicími účinky, při používání těchto látek a s tím související označování se postupuje dle Metodického dokumentu EK „**Guidance notes on the classification of food extracts with colouring properties**“.

Stanovisko MZe (SVS a SZPI) aplikují příslušné dozorové orgány vůči všem výrobkům uváděným na trh v České republice, nelze však předjímat obdobný přístup dozorových orgánů v jiných členských státech.

Toto stanovisko MZe (SVS a SZPI) je pouze informativního charakteru. Závazný výklad právních předpisů při jejich aplikaci na konkrétní případ mohou provádět pouze nezávislé soudy. Jakýkoli jiný výklad právního předpisu má pouze informativní význam a není právně relevantní.